Kvalifikuotas elektroninis parašas
LAIMONAS DAUKŠA
2026-10-06 12:51:50 GMT+3
Paskirtis: Parašas
Powered by Dokobit

LIETUVOS MEDŽIOTOJŲ IR ŽVEJŲ DRAUGIJA

M. Sleževičiaus g. 15, 06326 Vilnius, įmonės kodas 191904126
el. p. lietuvosmzd@yahoo.com, AB SEB bankas, a. s LT61 7044 0600 0030 3968

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai
info@am.lt

2026-10-06 Nr. S-28/26

Į Nr.

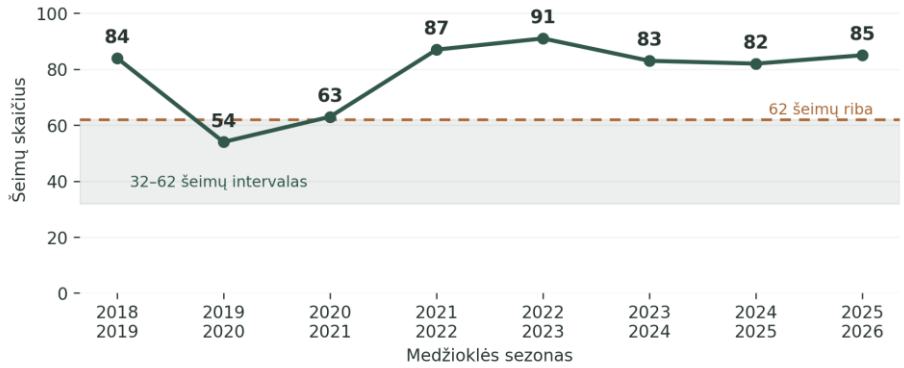
DĖL VILKŲ SUMEDŽIOJIMO LIMITO IR POPULIACIJOS VALDYMO

Lietuvos medžiotojų ir žvejų draugija (toliau – LMŽD), išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymo „Dėl vilkų sumedžiojimo per 2026–2027 metų medžioklės sezoną limito patvirtinimo“ projektą ir mokslinio tyrimo „Vilkų tyrimai 2026 m.“ galutinę ataskaitą, siūlo projektą tikslinti. Pateiktuose dokumentuose nepakankamai pagrįsta, kaip siūlomas 318 vilkų sumedžiojimo limitas užtikrins Vilko apsaugos plane numatytą populiacijos sumažinimą ir per kokį laikotarpį šis rezultatas bus pasiektas.

Populiacijos valdymo tikslas lieka nepasiektas

Vilko (Canis lupus) apsaugos plano (toliau – Planas), patvirtinto aplinkos ministro 2014 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. D1-699, 36.4 papunktyje nustatyta, kad, esant **daugiau kaip 62 vilkų šeimoms**, populiacijos naudojimas turi būti planuojamas užtikrinant jos tolygų sumažinimą ir išlaikymą 32–62 šeimų ribose. Šis reikalavimas pakartotas ir ministerijos pateiktame projekto lydraštyje. Todėl turi būti pagrįsta kiekvieno sezono limito sąsaja su numatomu šeimų skaičiaus mažėjimu.

2026 m. tyrime nustatyta, kad Lietuvos teritorijoje gyveno ne mažiau kaip 85 vilkų šeimos. Tai bent 23 šeimomis, arba apie 37 proc., daugiau už plane numatytą 62 šeimų viršutinę ribą.

Nustatytų šeimų skaičius pagal sezonus ir Plano 32–62 šeimų intervalas.

Nuo 2020–2021 m. šešių iš eilės sezonų rodikliai viršija 62 šeimų ribą. Naujausias padidėjimas nuo 82 iki 85 rodo didėjantį atotrūkį, tačiau visa seka nevaizduoja nenutrūkstamo kasmetinio augimo. Nustatytas šeimų skaičius nėra tikslus visų Lietuvoje gyvenančių vilkų individų skaičius.

Ankstesnio vertinimo duomenimis, Lietuvoje buvo ne mažiau kaip 82 šeimos. Naujausias nustatyto skaičiaus padidėjimas nuo 82 iki 85 reiškia, kad atotrūkis nuo 62 šeimų ribos padidėjo nuo 20 iki 23 šeimų. Pagal šį rodiklį nuo nustatyto tikslo tolstama. Augančios vilkų populiacijos tendencijos pažymėtos ir pačioje 2026 m. tyrimo ataskaitoje [2, p. 109].

Šeimų skaičius ankstesniais metais svyravo: 2022–2023 m. buvo nustatyta ne mažiau kaip 91 šeima. Tačiau ir po vėlesnio sumažėjimo 62 šeimų riba nebuvo pasiekta, o naujausias vertinimas vėl rodo padidėjimą. LMŽD vertinimu, tai pagrindžia būtinybę peržiūrėti taikomų populiacijos valdymo priemonių veiksmingumą.

Naujausias nustatytas šeimų skaičius yra bent 23 šeimomis didesnis už Plano viršutinę ribą. Toliau pateiktas visas palyginimui naudotas laikotarpis, įskaitant metus, kai šeimų skaičius mažėjo.

Medžioklės sezonas	Nustatyta šeimų	Skirtumas nuo 62
2018–2019	84	+22
2019–2020	54	-8
2020–2021	63	+1
2021–2022	87	+25
2022–2023	91	+29
2023–2024	83	+21
2024–2025	82	+20
2025–2026	85	+23

Šaltiniai: LMŽD pateikta sezonų suvestinė [5]; 2025–2026 m. tyrimų rezultatas – VDU 2026 m. ataskaita [2, p. 107]. Šeimų skaičiai priskirti suvestinėje nurodytiems sezonams; tyrimo paskelbimo metai gali būti vėlesni. Skirtumas apskaičiuotas atimant 62.

Siūlomo limito poveikis turi būti pagrįstas

2026 m. tyrimo ataskaitoje siūloma taikyti 3,75 prieaugio koeficientą ir svarstyti 318 vilkų sumedžiojimo limitą [2, p. 108]. Padauginus nustatytą minimalų 85 šeimų skaičių iš šio koeficiento, gaunama 318,75. Vadinasi, siūlomas limitas iš esmės atitinka pagal pasirinktą metodą apskaičiuotą metinį prieaugį. Atskiros, skaičiavimais pagrįstos populiacijos mažinimo apimties pateiktuose dokumentuose nenurodyta.

2026–2027 m. siūlomo limito palyginimas

Rodiklis	Reikšmė
Nustatytas minimalus vilkų šeimų skaičius	85
Plano viršutinė riba	62 šeimos
Viršijimas	23 šeimos / 37,1 %
Mokslininkų prieaugio koeficientas	3,75
Pagal koeficientą apskaičiuotas prieaugis	85 × 3,75 = 318,75
Siūlomas sumedžiojimo limitas	318 vilkų

Vien šis palyginimas neleidžia tiksliai prognozuoti populiacijos pokyčio. Jį lemia ir natūralus mirtingumas, migracija, šeimų struktūra bei faktinis sumedžiojimas. Todėl prašome pateikti prognozę, kuri parodytų, kaip siūlomas limitas paveiktų būtent besiveisiančių šeimų skaičių. Limito padidinimas nuo ankstesnio sezono 307 iki 318 vilkų savaime neįrodo, kad populiacija mažės iki plane nustatytų ribų.

Ataskaitoje populiacijos būklė apibūdinama kaip gana stabili [2, p. 108]. Tačiau stabilumas, kai šeimų skaičius reikšmingai viršija 62, **nepatvirtina, kad pasiektas plane numatytas valdymo rezultatas**. Palankios rūšies apsaugos būklės išsaugojimas turi būti derinamas su galiojančiu reikalavimu tolygiai mažinti nustatytas ribas viršijančią populiaciją.

Plano 36.4 papunktis numato galimybę nustatyti metinį prognozuojamą prieaugį viršijantį limitą, atlikus konsultacijas su nepriklausomomis mokslo ir kitomis suinteresuotomis institucijomis. LMŽD siūlo šią galimybę įvertinti ir didesnį limitą pagrįsti populiacijos pokyčio prognoze bei palankios apsaugos būklės išsaugojimo sąlygomis.

Praktiniai mokymai ir medžiotojų bendradarbiavimas

Aplinkos ministerijos duomenimis, 2025–2026 m. sezoną, nustačius 307 vilkų limitą, sumedžioti 275 vilkai. Panaudota apie 89,6 proc. limito, nesumedžioti 32 leisti sumedžioti vilkai. Šis skirtumas turi būti įvertintas planuojant kitą sezoną: nustatytas limitas yra leidžiama apimtis, o jo poveikį lemia faktinis įgyvendinimas.

Medžioklės sezonas	Nustatytas limitas	Paimta iš limito
2014–2015	38	38
2015–2016	60	60
2016–2017	62	62
2017–2018	62	62
2018–2019	102	102

Medžioklės sezonas	Nustatytas limitas	Paimta iš limito
2019–2020	122	122
2020–2021	175	175
2021–2022	190	192
2022–2023	282	283
2023–2024	341	281
2024–2025	341	326
2025–2026	307	275

Dėl procedūrų sumedžiojus vilką supaprastinimo

LMŽD siūlo peržiūrėti medžiotojams nustatytas pareigas sumedžiojus vilką ir panaikinti reikalavimus, kurių vykdymas apsunkina medžiotojus reguliuojant vilkų populiaciją. Siūlome išlaikyti sumedžiojimo apskaitą ir raumens mėginio pateikimą genetiniams tyrimams, kartu įgyvendinant šiuos pakeitimus.

1. Panaikinti privalomą iltinio danties išėmimą ir pateikimą tyrimams

Vilko kaukolė yra medžioklės trofėjus, kurio vientisumas ir išsaugojimas medžiotojui turi reikšmingą vertę. Privalomas ilties išėmimas sukelia danties ar žandikaulio pažeidimo riziką.

LMŽD vertinimu, reikalavimas perduoti tyrimams trofėjaus dalį, kuri tyrimo metu pažeidžiama, kelia pagrįstą medžiotojų nepasitenkinimą. Todėl siūlome atsisakyti privalomo ilties pateikimo.

2. Panaikinti privalomą gimdos išėmimą ir pateikimą tyrimams

Tinkamam gimdos atpažinimui ir išėmimui reikalingos specifinės anatomijos žinios bei praktiniai įgūdžiai. Medžiotojams gali būti sudėtinga ją atskirti nuo kitų vidaus organų ir išimti nepažeistą.

Problemą patvirtina 2026 m. vilkų tyrimo ataskaita: iš 102 tyrimams pristatytų mėginių tinkamai išimta buvo 71 gimda, 15 atvejų pateikta tik jos dalis, o 16 atvejų – kiti vidaus organai. Taigi beveik trečdalis mėginių neatitiko tinkamai išimtos gimdos reikalavimo.

Siūlome šios pareigos medžiotojams atsisakyti. Reprodukcijos tyrimams reikalingų mėginių surinkimą tikslinga organizuoti pasitelkiant specialistus ir savanoriškai bendradarbiaujančius medžiotojus.

Gimdų mėginių paėmimo rezultatai

Pristatytas mėginys	Skaičius	Dalis
Tinkamai išimta gimda	71	69,6 %
Tik gimdos dalis	15	14,7 %

Pristatytas mėginys	Skaičius	Dalis
Kiti vidaus organai	16	15,7 %
Iš viso	102	100,0 %

3. Atsisakyti papildomo privalomo telefoninio pranešimo Aplinkos apsaugos departamentui

Siūlome panaikinti pareigą apie sumedžiotą vilką papildomai pranešti telefonu prieš dorojimą arba išvykstant iš medžioklės plotų vieneto.

Paliktinas sumedžiojimo įrašas medžioklės lape ir duomenų pateikimas „Biomon“ sistemoje. Naudojant elektroninį medžioklės lapą, duomenys ir toliau būtų pateikiami BĮIP. Kontrolei reikalingos informacijos prieinamumą ir jos perdavimo operatyvumą siūlome užtikrinti per šias sistemas, atsisakant atskiro skambučio.

4. Išlaikyti raumens mėginio pateikimą genetiniams tyrimams

Siūlome palikti pareigą paimti, tinkamai pažymėti, išsaugoti ir perduoti raumens mėginį. Dažnesnis mėginių surinkimas sezono metu būtų naudingas, tačiau, atsisakius privalomo ilties ir gimdos pateikimo, tai būtų papildoma procedūros gerinimo priemonė.

LMŽD pasiūlymai ir prašymai

Atsižvelgdama į išdėstytus argumentus, LMŽD prašo Aplinkos ministerijos:

1. Patikslinti projekto pagrindimą. Pateikti skaičiavimus, kokio vilkų šeimų skaičiaus tikimasi po 2026–2027 m. medžioklės sezono, taikant siūlomą 318 vilkų limitą. Atskirai įvertinti visiško ir dalinio limito panaudojimo scenarijus, šeimų skaičiaus nustatymo neapibrėžtumą bei kitus populiacijos pokytį lemiančius veiksnius.

2. Įvertinti faktinę situaciją atitinkančio limito nustatymą. Vadovaujantis Plano 36.4 papunkčiu, surengti konsultacijas dėl prognozuojamą metinį prieaugį viršijančio limito. Pagal jų rezultatus patikslinti projektą taip, kad numatomas faktinis sumedžiojimas prisidėtų prie tolygaus šeimų skaičiaus mažėjimo, išsaugant palankią rūšies apsaugos būklę.

3. Nustatyti konkretų tikslo pasiekimo laikotarpį. Parengti kelių sezonų populiacijos valdymo planą, kuriame būtų nurodyta, per kiek laiko siekiama sumažinti vilkų šeimų skaičių iki ne daugiau kaip 62 ir toliau išlaikyti jį 32–62 šeimų ribose. Numatyti tarpinius metinius rodiklius ir sprendimų peržiūrą, jeigu numatyto mažėjimo nepasiekiama.

4. Padėti organizuoti praktinius mokymus ir bendrus projektus. Kartu su LMŽD ir kitomis medžiotojų organizacijomis numatyti mokymus, patirties mainus bei geresnį medžioklės plotų naudotojų bendradarbiavimą. Įvertinti ministerijos galimybes prisidėti prie šių veiklų įgyvendinimo.

5. Kasmet viešai įvertinti valdymo rezultatus. Kartu su kito sezono limito projektu pateikti ankstesnio limito panaudojimo, nustatyto šeimų skaičiaus ir vilkų daromos žalos pokyčių analizę. Pagrįsti, ar pasirinktos priemonės priartino populiaciją prie plane nustatytų ribų, ir nurodyti reikalingus pakeitimus.

6. Supaprastinti procedūras sumedžiojus vilką. Inicijuoti Medžioklės taisyklių ir jų 9 priedo pakeitimus, panaikinant privalomą iltinio danties ir gimdos pateikimą bei papildomą telefoninį pranešimą Aplinkos apsaugos departamentui. Išlaikyti sumedžiojimo apskaitą, duomenų pateikimą ir raumens mėginio perdavimą genetiniams tyrimams, kaip išdėstyta šiame rašte.

Prašome įvertinti pateiktus pasiūlymus ir informuoti apie Ministerijos poziciją dėl jų bei 2026–2027 m. medžioklės sezono limito.

Direktorius Laimonas Daukša